

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasund 1 102
Reykjavík
postur@uar.is

5. nóvember 2020

Athugasemdir við mál nr. 32

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um loftslagsmál, nr. 70/2012 (bindandi markmið).

Ungir umhverfissinnar fagna komu frumvarps með metnaðarfullri landsmarkmið um samdrátt í losun fyrir Ísland. Mikilvægt er að setja háleit markmið sem munu skylda Ísland til meiri samdráttar en alþjóðlegar skuldbindingar (og komandi uppfærsla þeirra) segja til um, en með því skapast tækifæri fyrir Ísland að setja gott fordæmi fyrir aðrar þjóðir í aðdraganda næstu loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna (COP26).

Markmið um samdrátt og lögfesting þeirra

Við í Ungum umhverfissinum erum ánægð með það markmið að draga úr losun um 70% fyrir árið 2030 miðað við losun árið 1990, og sér í lagi að markmið um samdrátt í losun sé lögfest. Einnig fögnum við lögfestingu þess markmiðs að Ísland verði kolefnishlutlaust árið 2040. Mikilvægt er að festa þessi markmið í lög til að þeim verði framfylgt óháð pólitísku landslagi og til að undirstrika metnað stjórnvalda í þessum málaflokki.

Þó teljum við mikilvægt að skýrar komi fram um hvernig losun er að ræða. Er verið að tala um ESR, ETS og LULUCF losun, eða er einungis um að ræða losun á beinni ábyrgð Íslands og í viðskiptakerfi ESB með losunarheimildir (ESR og ETS). Sama gildir um markmið um kolefnishlutleysi, en bæði ESR, ETS og LULUCF losun ætti að falla undir það markmið. Einnig vilja Ungir umhverfissinnar benda á að engin markmið hafa verið sett um samdrátt í losun út frá neyslu Íslendinga (sem veldur útblæstri út fyrir landsteinana) og væri það kærkomin viðbót við frumvarpið.

Okkur finnst að betur þurfi að taka fram við hvaða hópa er átt þegar rætt er um að draga úr varnarleysi gagnvart loftslagsbreytingum, t.a.m. hvort sérstök áhersla verði á viðkvæmustu hópana sem verða mest fyrir barði loftslagsbreytinga. Er átt við íslenskt samfélag eða er hér verið að vísa til fólks utan landsteinanna? Við viljum benda á að vernda þyrfti þessa hópa fyrst. Sama á við um stuðninginn, í hvaða formi verður hann (t.a.m. fjárhagsstuðningur sem tekur mið af fyrirbyggjandi grænum lausnum, líkt og framlög í Green Climate Fund)?

Forsendur og útreikningar

Varðandi nýjan málslið við 1. mgr. 5. gr. laganna þá styðjum við að forsendur og útreikningar sem mat á áætluðum kostnaði ásamt mati á loftslagsávinningi byggist á skuli fylgja með aðgerðaráætluninni.

Hagsmunaaðilar við gerð aðgerðaráætlunar

Ungir umhverfissinnar telja að mikilvægt sé að taka fram til hvers konar hagsmunaaðila verður leitað við gerð aðgerðaráætlunnar og leggur áherslu á mikilvægi þess að gengið sé úr skugga um að hagsmunir þeirra sem hafa sér ekki formlegan málsvara innan réttarkerfisins, t.d. náttúrunnar, séu varðir með því að hafa umhverfisverndarsamtök með í hópi hagsmunaaðila.

Reglulegt endurmat og umræður Alþingis

Við erum sammála þeim breytingum í frumvarpinu sem leggja til að ríkisstjórnin skuli endurskoða aðgerðaráætlun á tveggja ára fresti í stað fjögurra ára. Þekking á loftslagsbreytingum og möguleikum til að sporna gegn þeim eykst hratt og breytist reglulega. Nauðsynlegt er að endurmeta og uppfæra aðgerðaráætlun stjórnvalda í takt við nýjustu þekkingu sem og stöðu þjóða í því markmiði að ná að halda hlýnun jarðar innan við 1.5 gráðu frá iðnbyltingu. Því teljum við það jákvætt skref að skylda stjórnvöld til reglulegs endurmats með lögum. Af sömu ástæðu erum við sammála þeirri breytingu að skylda Alþingi til að halda sérstaka umræðu um stöðu loftslagsmála eigi sjaldnar en árlega. Við vonumst að sjálfsögðu til þess að sjá enn þéttara endurmat ríkisstjórnarinnar á aðgerðaráætlun og umræður á Alþingi oftari en lagt er til með frumvarpinu.

Skipun verkefnastjórnar aðgerðaráætlunar

Ungir umhverfissinnar telja mikilvægt að fulltrúar verkefnastjórnar séu skipaðir ekki einungis af ráðherrum heldur einnig af náttúruverndarsamtökum og Umhverfisstofnun, og tókum þar með undir tillögu Landverndar um breytingar á skipun verkefnastjórnar aðgerðaráætlunar eins og hún kemur fram í umsögn þeirra um breytingar á lögum um loftslagsmál frá 30.10.2020.

Fyrir hönd Ungra umhverfissinna:

Tinna Hallgrímsdóttir
Varaformaður Ungra umhverfissinna
s. 868 9634